

Vijf aandachtsgebieden staan centraal bij Schone bronnen: gewasbeschermingsmiddelen in de glastuinbouw, insecticiden in de fruitteelt/boomkwekerij, herbiciden in de akkerbouw, gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door loonwerkers in de maïsteelt, en herbiciden in grasland en de teelt van graszaad en granen. 'Begin 2009 zullen zogenoemde expertmeetings plaatsvinden. We kijken dan hoe emissieroutes lopen, wat er bij de verschillende spelers bekend is, welke projecten er lopen om emissie te verminderen en welke initiatieven nog verder versterkt dienen te worden. De uitkomsten van deze meetings zijn bepalend voor wat we verder concreet kunnen doen.'

Samen werken aan schoner water in de toekomst

Iedereen heeft baat bij schoon water. Maar schoon water is niet vanzelfsprekend. 'Als we nu niet onze zoetwaterbronnen beschermen, hebben we in de toekomst een probleem', stelt Arjen Frentz, voorzitter van de stuurgroep Schone bronnen.

Wat is schoon water en hoe wordt gewerkt aan schoon water?

Over wat schoon water precies is, bestaan verschillende meningen. Voor een drinkwaterbedrijf is schoon iets anders dan voor akkerbouwers die water gebruiken voor beregening van hun teelt. Om geen onduidelikheden te laten bestaan, staat in de Kader Richtlijn Water (KRW) beschre-

ven waaraan per 2015 de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater in Nederland moet voldoen. Daaraan gekoppeld is het Besluit Kwaliteits-eisen Monitoring Water (BKMW). Daarin zijn de normen opgenomen van de verschillende stoffen die in grond- of oppervlaktewater mogen

voorkomen. Deze normen zijn van belang om de doelen van de KRW te halen.

Schone bronnen

Verschillende partijen in binnen- en buitenland werken samen aan schoner water. In het project

'Schone bronnen, nu en in de toekomst' werken drinkwaterbedrijven, gewasbeschermingsmiddelen-industrie, waterschappen, de land- en tuinbouwsector en de ministeries van LNV en Vrom samen. Het project vloeit voort uit het Convenant Duurzame Gewasbescherming en het draagt bij aan het reduceren van drinkwaterknelpunten en het verbeteren van de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. 'Schone bronnen' speelt bovendien een rol bij realisatie van de KRW-doelen.

Emissieroutes centraal

In 2008 en 2009 staan voor het eerst emissieroutes in plaats van stoffen centraal bij het verbeteren van de waterkwaliteit. Frentz: 'Het kijken naar één stof is heel nuttig, maar door de focus op de route te leggen, kunnen we efficiënter werken.

Verschillende stoffen gaan dezelfde route dus waar mogelijk kunnen we meerdere stoffen tegelijk aanpakken.'

Belangrijke rol

Frentz noemt de samenwerking met Telen met Toekomst heel waardevol. 'Dit project heeft een uitgebreid praktijknetwerk opgebouwd met regionale vertegenwoordigers van de partijen die bij Schone bronnen betrokken zijn. Ze beschikken over veel relevante praktijkkennis en kunnen samen met de regionale partijen werken aan de verdere emissiebeperking van gewasbeschermingsmiddelen en de speerpunten zoals die in Schone bronnen geformuleerd zijn. Schone bronnen en Telen met Toekomst versterken elkaar door de resultaten die we delen. Want schoon water is echt belangrijk. We hebben schoon water nodig als drinkwater, maar ook in de landbouw en de industrie. Eigenlijk is schoon water de spil voor onze maatschappij. Dat moeten we waarborgen, ook voor onze kinderen.'

Kansen voor mechanische onkruidbestrijding op klei

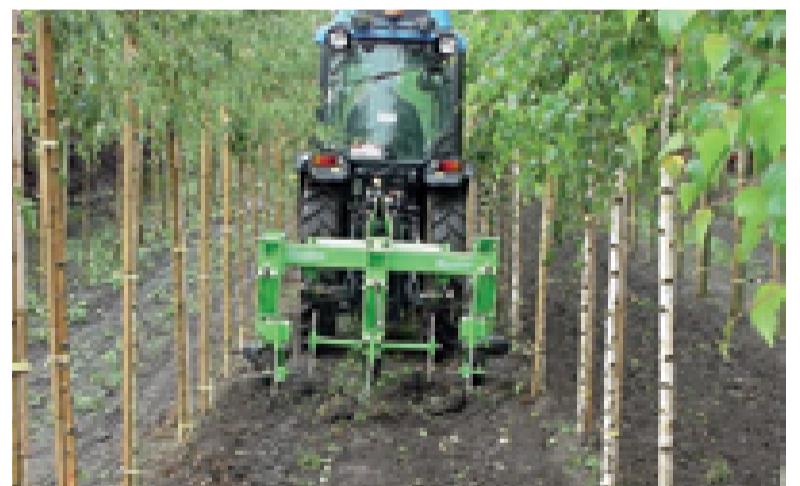
Mechanische onkruidbestrijding op klei is moeilijker dan op een lichtere zandgrond. Toch heeft laanboomkweker Adriaan Schalk hier goede ervaringen mee.

Hij heeft een gewasgeleide schoffel aangeschaft na een jaar experimenteren binnen Telen met toekomst. Afgelopen jaar demonstreerde hij zijn schoffel tijdens een middag over duurzame onkruidbestrijding in Opheusden. De bijeenkomst werd georganiseerd door Kring Opheusden, Studieclub Opheusden en de Cultuurgroep laanbomen samen met Telen met toekomst. De partijen kijken samen naar mechanische onkruidbestrijding en andere vormen van duurzame onkruidbestrijding, omdat een aantal herbiciden zijn weggevalen. Schalk is tot nu toe één van de weinige laanboomkwekers die mechani-

'Staat de machine eenmaal afgesteld dan werkt hij prima'

sche onkruidbestrijding toepast op kleigrond. Volgens hem is het belangrijk dat de machine goed is afgesteld. 'Dit kostte nogal wat tijd, maar staat de machine eenmaal afgesteld dan werkt hij prima.' In natte jaren is mechanische bestrijding moeilijker, desondanks heeft Schalk in 2008 flink bespaard op herbiciden. Schalk kreeg van diverse kwekers uit de regio positieve reacties op de demonstratie, maar weet niet in hoe-

verre deze kwekers ook daadwerkelijk de gewasgeleide schoffel gaan toepassen. 'Wat voor mij telt zijn de goede ervaringen op mijn eigen bedrijf! Kring Opheusden, Studieclub Opheusden en de cultuurgroep laanbomen verwachten niet dat boomkwekers naar aanleiding van de bijeenkomst in Opheusden in één keer massaal duurzame onkruidbestrijding gaan toepassen. 'Dat zal niet vanzelf gaan. We moeten dit blijven promoten door de mogelijkheden in de praktijk te demonstreren.' De partijen willen dit jaar daarom opnieuw samen met Telen met toekomst nieuwe activiteiten organiseren.

Adriaan Schalk tijdens de demonstratie van zijn gewasgeleide schoffel